

# మీరు చదివారా?

## - కృష్ణవేణి



(నెలనెలా ఓ పుస్తకం - సమగ్రపరిచయం)

### A Fine Balance



రోహింటన్ మిస్ట్రీ 1952లో బోంబేలో పుట్టారు. అక్కడే యూనివర్సిటీ చదువు పూర్తి చేసి, 1975లో కెనడాకి మారారు. మిస్ట్రీ మొదటి నవలైన 'సచ్ ఎ లాంగ్ జర్నీ' ఎన్నో అవార్డులు గెలుచుకుంది. 'ఎ ఫైన్ బాలన్స్' ఆయన రెండవ నవల. 2001లో వింటేజ్ ముద్రించింది. (మొదటి ముద్రణ 1995లో) లాస్ ఏంజెలెస్ టైమ్స్ బుక్ ప్రైజ్ ఇన్ ఫిక్షన్, ద ఇంటర్నేషనల్ IMPAC దుబ్లిన్ అవార్డ్, ఐరిష్ టైమ్స్ ఇంటర్నేషనల్ ఫిక్షన్ ప్రైజ్, గిల్డ్ ప్రైజ్, కామన్ వెల్త్ రైటర్స్ ప్రైజులనీ గెలుచుకుని- బుకర్ ప్రైజ్ ఫైనలిస్ట్ అయింది. రచయిత మూడవ నవల 'ఫేమిలీ మాటర్స్' 2002 మాన్ బుకర్ ప్రైజుకి లాంగ్ లిస్ట్ అయినది. మిస్ట్రీ కథల సంకలనం, 'టేల్స్ ఫ్రమ్ ఫిరోజ్ బాగ్' 1987లో పబ్లిష్ అయింది.

★★★

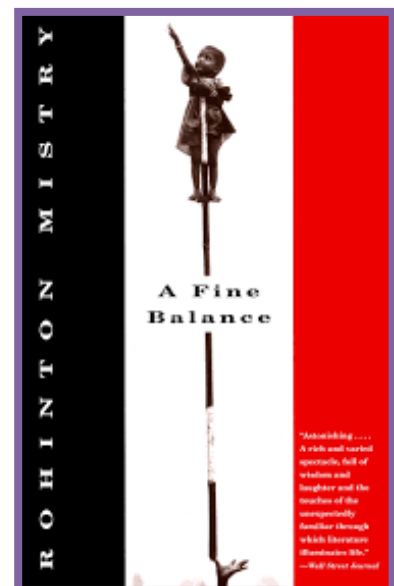
అది 1975. 'ఎ ఫైన్ బాలన్స్' పేరులేని, సముద్రం ఉండే భారతదేశపు పట్టణపు నేపథ్యంతో ఉన్న నవల.

17 ఏళ్ళ ఈశ్వర్ దర్జీ, బాబాయి ఓం ప్రకాశ్- 'చమార్' అన్న అంటరాని కులానికి చెందినవారు. ఇద్దరికీ

కుట్టుపని వచ్చు. పట్టణానికి వెళ్ళి తమ అదృష్టాన్ని పరీక్షించుకుందామనుకుంటారు. 42 ఏళ్ళ దీనా ఖ్రోఫ్, ధనిక పార్సీ కుటుంబానికి చెందిన స్త్రీ. తండ్రి డాక్టర్. ఆయన మరణం తరువాత కాలేజీకెళ్ళాలనుకున్న దీనా కల అంతమై, అన్న నుస్వాన్తో ఉంటుంది. అన్నా, పదినా ఆమెను నౌకర్లా చూడడం వల్ల ఆత్మ గౌరవం మెండుగా ఉన్న దీనా వారిని తప్పించుకునే క్రమంలో, రుస్తమ్ను పెళ్ళి చేసుకుంటుంది. మూడేళ్ళ తరువాత అతను ఆక్సిడెంట్లో చనిపోతాడు. దీనా అద్భుతమైన ఎంబ్రాయిడరీ చేస్తుంది. కాకపోతే, ఏళ్ళకొద్దీ చేసిన ఆ కుట్టుపని వల్ల కంటి చూపు మందగిల్లుతుంది. కాలేజీ విద్యార్థి అయిన మానెక్, దీనా ఇంట్లో పేయింగ్ గెస్టుగా ఉంటాడు.

ఈశ్వర్, ఓం -దీనా ఇంటికి వెళ్తారు. రెడీమేడ్ బట్టలమ్మే మిసెస్ గుప్తా, దీనాకు కాంట్రాక్ట్ కుట్టుపని ఇప్పించినప్పుడు ఆమె దాన్ని ఈశ్వర్, ఓంలకు అప్పగిస్తుంది. బతుకుతెరువు దొరికిన వారిద్దరూ చిన్న గుడిశె అద్దెకి తీసుకుంటారు.

సంవత్సరం పాటు యీ ఏర్పాట్లు సజావుగానే సాగుతాయి., 'సానిటైజేషన్' పేరుతో టెయిలర్లు ఉండే ప్రాంతాన్ని కూలదోస్తుంది ప్రభుత్వం. అప్పుడు వాళ్ళిద్దరూ పనికి రానప్పుడు ఏమిటి చేయాలో తోచని దీనాకి కుట్టడంలో మానెక్ సహాయం చేస్తాడు. టెయిలర్లు తిరిగి వచ్చిన తరువాత వారు మళ్ళీ రారేమోనన్న భయం పట్టుకున్న దీనా, వాళ్ళని తన వరాండాలోనే ఉండమంటుంది. మొదట ఒకరిమీద మరొకరికి సమ్మకం లేకపోయిన ఆ నలుగురూ, ఒకరిమీద



మరొకరు ఆధారపడే స్థాయికి వస్తారు. వారు స్థానిక గూండాలనుంచి ఎదురుకునే సమస్యలని బెగ్గర్ మాస్టర్ అనే వ్యక్తి పరిష్కరిస్తూ ఉంటాడు.

ఓం, ఈశ్వర్ తమ ఊరికి వెళ్తారు. ఓం కోసం సంబంధం చూడడం ప్రారంభిస్తాడు ఈశ్వర్. ఊళ్ళో వారి కుటుంబంతో శత్రుత్వం ఉన్న రాకుర్ ధరామ్మి ఇతరుల మద్దతుతో ఇద్దరినీ బలవంతంగా ఫేమిలీ ప్లానింగ్ సెంటరుకి తీసుకెళ్ళి, ఆపరేషన్ చేయించేస్తాడు. దాని ఫలితంగా ఈశ్వర్కి ఇన్సెక్షన్ వచ్చి, కాళ్ళు పోగొట్టుకుంటాడు. మానెక్ దుబైలో మంచి ఉద్యోగం సంపాదించుకుని వెళ్ళిపోతాడు. దీని వంటిదిపోతుంది. ఇంటి యజమాని అద్దె పెంచడంతో మళ్ళీ అన్న ఇంటికి వెళ్తుంది.

ఎనిమిదేళ్ళ తరువాత, 1984లో - నవల్లో అసలు పేరు ఉండని ప్రధానమంత్రి ఎమెర్జెన్సీ ప్రకటించినప్పుడు - మానెక్ తండ్రి అంతిమ క్రియలకోసం దుబైనుండి తిరిగి వస్తాడు. దొమ్మీలూ, సిక్కుల ఊచకోతనీ చూస్తాడు. కట్నాలు ఇవ్వలేకపోవడం వల్ల అతనికి తెలిసిన వ్యక్తి కూతుళ్ళిద్దరూ ఉరి వేసుకుంటారు. ఇది మానెక్ను మరింత కుంగదీస్తుంది.

అతను దీనిని కలుసుకోడానికి వెళ్ళినప్పుడు - ఓం, ఈశ్వర్ ముప్పైతైకుంటున్నారని ఆమె చెప్తుంది. మానెక్ తిరిగి వెళ్తున్నప్పుడు వాళ్ళిద్దరూ వీధిలోనే కనిపిస్తారు. వారు. 'సలామ్' అని అంటున్నప్పటికీ, వాళ్ళ మురికి రూపాలని చూసి అతనికి మాట రాకపోవడం వల్ల, వాళ్ళని పలకరించడు. అతను తమని గుర్తించలేదని ఇద్దరూ అనుకుంటారు.

లోకంలో ఇంకే ఆశా మిగిలేదనుకొన్న మానెక్, పక్కనే ఉన్న రైల్వే స్టేషన్కు వెళ్ళి, కదులుతున్న రైలు కింద తల పెట్టేస్తాడు. ఓం, ఈశ్వర్ ఇంకా దీని స్నేహితులేననీ, తను వాళ్ళను చూసినప్పుడు ఇద్దరూ ఆమె ఇంటికే రాబోతూ ఉన్నారనీ, అప్పుడప్పుడూ దీని వాళ్ళకి భోజనాలు పెడుతుందనీ అతనికి తెలియదు. అతను చనిపోయాడని వాళ్ళకీ తెలియక, 'మానెక్ ఎంత మారిపోయాడో కదా!' అంటూ చర్చించుకుంటారు. మళ్ళీ వస్తామని వారు సెలవు తీసుకోగానే - అన్నా వదినా వచ్చేలోగా ఆమె వాళ్ళు తిన్న కంచాలని తీసేస్తుంది.

★★★

నవలంతటా కనిపించేవి అసంభావ్యమైన స్నేహాలు. రచయిత ప్రతీ పాత్రనీ కులం, పరిస్థితులతో నిర్వచిస్తారు. మానెక్ విచారం అతని ప్రాణం తీసినప్పటికీ - దీని, టెయిలర్లా - ఆశ, నిరాశల మధ్య ఒక 'నాణ్యమైన సమతుల్యత'ను నిలబెట్టుకోవడం నేర్చుకుని, ముందుకి సాగుతారు. స్నేహం నిలుపుకుంటారు. మానెక్ కనుక వీధిలో స్నేహితులిద్దరితో మాట్లాడే దైర్ఘ్యం ఉండి ఉంటే? లేక ఇంకొద్దీసేపు దీని ఇంట్లోనే ఉండి ఉంటే! బహుశా నిస్సృహకి లొంగి ఆత్మహత్య చేసుకునేవాడు కాదేమో! ఇటువంటి ఆశావాహమైన సందేహాలు కలుగుతాయి. పట్టణం బోంబే, ప్రధానమంత్రి ఇందిరా గాంధీ అని గ్రహించవల్సిన బాధ్యత పాఠకులదే. అమె పాలనలో వచ్చిన అనేకమైన మార్పుల గురించినది పుస్తకం. రాజకీయ నవల మాత్రం కాదు. నిస్సహాయులైన సగటు మనుష్యుల జీవితాలను, వారి ఆశలను, ఆశాభంగాన్నీ చూపేది.

COMMENTS